

sod. reda za resnično veljati, pa se ne sme v ozir jemati in to toliko manj, ker je tendenca tega preklica jasna.

Ugovoru inkompetence moralo se je torej vstreči, in v tožbi, pred to inkompetentno sodnijo vloženi, izrečena zahteva odbiti; zategadelj se pa tudi ni bilo treba spuščati v meritorično pretehtovanje te zadeve. Izrek o stroških opravičuje se s §. 25. zakona od 16. maja 1874, št. 69. drž. zak.

Z odločbo od 5. aprila 1882, št. 4333, potrdila je c. kr. nadsodnija v Gradci prvosodnijsko razsodbo iz naslednjih

r a z l o g o v :

V apelacijo dejana prvosodnijska razsodba morala se je potrditi gledé izreka o kompetenci, in tudi gledé izreka o stroških, in to v prvi vrsti iz zakonitih, in vsestranskih razlogov prvega sodnika.

Z ozirom na razpravo v apelacijski pritožbi se še dostavlja, da se izjava konečnega govora, da toženi prekliče trditev, da se je blago prodalo k trgovinskemu razpečanju, ni mogla v poštev jemati in to toliko manj, ker že obilnost in kakovost po Antonu Kukla naročenega blaga — jeden okshoft Jamaicaruma — jasno pričati, da je Kukla, ki je imel kantino, če je že naročil blago, to samo iz namena storil, da bi ga razpečal. — — — —

Dr. I. T.

Motenje v mirni posesti.

[Najvišjega sodnega dvora določba od 27. decembra 1878 leta, št. 14263, s katero se je odstranila nadsodnije graške odločba od 19. septembra 1878, št. 9946, ter zopet v moč dejal razsodni odlok okrajne sodnije v Črnomelju dato 28. julija 1878, št. 3356.]

Peter Kocjan in tovariši tožijo: Mi imamo od nekedaj pravico do vožne poti čez nasprotnikov travnik „košenicah v travah“, ter smo od nekedaj po ti poti gnoj do svojih onstran tega travnika ležečih njiv vozili. Tudi smo po ti poti žito in druge pridelke iz omenjenih njiv domov spravljali, ter po nji hodili in živino gonili. Nasprotnik, ki je že med zadnjimi leti svoj s služnostjo obteženi

travnik deloma preoral, ne da bi bil nas s tem v porabi pota motil, je pa nas pred kratkim, ko smo hoteli pot malo popraviti in osnažiti, odpodil, ter s silo zabranil, da nismo mogli izvršiti omenjenega svojega namena. Tudi je nam v obraz povedal, da ne bode nikomur več dopuščal, da bi vozil čez travnik „v travah“. Primorani smo pri tem, obrniti se do sodnije, da nas brani v dejanski posesti, ter prosimo za razsodbo: Toženi Jožef Jelenčič je nas s tem, da nam je zadnje dni snaženje in popraviljanje kolovozne poti čez njegov travnik „košenica v travah“ s silo zabranil, ter tako dosegel, da omenjenega posestnega dejanja izvršiti nismo mogli — v mirni in dejanski posesti pravice, čez njegov ravnokar omenjeni travnik do naših onstran tega travnika ležečih njiv hoditi in voziti, motil; obsodi se toraj, da ima proti globi vsako tako motenje v prihodnje opustiti, ter nam tudi stroške pod eksekucijo v 14. dneh povrniti.“

Toženi Jakob Jelenčič odgovarja, da je že leta 1870 travnik preoral, in da je že pred božičem 1877. pot s tem zaprl, da je napravil jarek čez njo. Tožba je torej prepozno vložena.

C. kr. okrajna sodnija v Črnomelju je z razsodnim odlokom od 28. julija 1878, št. 3356, tožbe zahtev odbila, ter tožnike v stroške obsodila.

Razlogi:

Gledé na to, da je od vseh strank pripoznano, da je toženi svoj travnik deloma leta 1870, deloma pa leta 1877. v njivo preoral; gledé na to, da je toženi na mestu, ki je v načrtu, napravljenem pri sodnijskem ogledu, s črko c zaznamovan, že pred božičem 1877 skopal jarek, ter s tem pretrgal pot, po tožnikih zahtevano; gledé na to, da je po izkapanju tega jarka do tožbe preteklo več kot 30 dni; gledé na to, da se ima po določilu §. 2. cesarske naredbe od 27. oktobra 1849, št. 12. drž. zak. v pravadah zavoljo motenja v dejanski posesti vsaj v 30. dneh potem, ko se je motenje izvedelo, tožba vložiti, in da se ima v nasprotnem slučaju tožnik na redno pravdno pot zavrniti in glede na to, da je propadla stranka zavezana, zmagonosnemu nasprotniku stroške povrniti, — spoznala je okrajna sodnija, da se odbije tožba, in da se tožniki v stroške obsodijo.

Propadli tožniki so rekurirali. C. kr. nadsodnijo v Gradci pokončala je prvega sodnika razsodbo, ter tožbi vstregla. Nadsodnijska odločba od 19. septembra 1878, št. 9946, se glasi:

C. kr. nadsodnija je c. kr. okrajne sodnije črnomeljske konečni odlok od 28. julija 1878, št. 3356, — gledé na to, da toženi ne taji, da je tožnikom prepovedal vožno pot čez travnik, sedaj njivo „košenica v travah“, katera prepoved je ravno tožbo povzročila; glede na to, da je toženi obstal, da je snaženje in popravljanje dotične poti tožnikom zabranil; gledé na to, da se pri rezultatih obravnave in pri v zgorejšnji prepovdi obseženem priznanji dvomiti ne sme, da so tožniki v dejanski posesti pravice, po tej poti voziti in hoditi, da so pa v tej pravici s tem moteni bili, da jim je toženi potrebno popravo zabranil; gledé na to, da se toženi po preoranju travnika in po izkopanju jednega jareka v posest pravice do prepovedi postaviti ni mogel, ker tožniki replicando trdijo, da se niso dali v izvrševanju svoje pravice po nasprotnikovih samostalnostih motiti, in da so tudi potem še svoje pravice izvrševali, in ker toženi ni tajil resnice teh trditvev, tako, da imajo veljati za resnične; gledé na to, da niso tožniki niti preoranje travnika, niti izkopanje jarka svoji tožbi v podlago déli, tako da okoliščina, da so se ti čini že pred 30. dnovi pred tožbo de praes. 12. aprila 1878, št. 2594. izvršili, za predstoječo pravdo brez pomena ostaja (!), in konečno gledé na to, da ima toženi vsled svojega propada tožnikom po §. 24. zakona od 16. maja 1874. stroške povrniti, — vstrezaje rekurzu tožnikov predružačila, ter sodbo po tožbinej zahtevi izrekla.

Z določbo od 27. decembra 1878, št. 14263, odstranil je najvišji sodni dvor družega sodnika odločbo, ter zopet dejal v moč prvega sodnika razsodni odlok. V

razlogih

se med drugim naglaša: Če se tudi ne jemlje v ozir, da se v tožbi de praes. 12. aprila 1878, št. 2594, črta, po kateri tožniki na toženega travnicah in njivah „v travah“ posest pota pretendirajo natančneje ni določila, in bi se jim pot po čisto nedoločeni črti nikedar prisoditi ne mogla, se pa mora vender v pošteev jemati, da je toženi porabo te poti tožnikom že od leta 1870. sem vedno odrekoval, jo jim s spremembo kulture zabranjeval, ter pot leta 1877. še celo z izkopanjem jednega jarka pretrgal.

Ker so tožniki, dasi so jim ta motenja znana bila, svojo tožbo še le dne 12. aprila 1878, vložili, morala se je leta v smislu §. 2. cesarske naredbe od 20. oktobra 1847, št. 12. drž. zak. odbiti, ter na redno pravno pot zavrtni. —1.

K pojmu „krive prisege“.

Dne 5. julija 1880. je Peter S. na sejmu v Ljubljani z neznanim človekom sklenil pogodbo, vsled katere je dal neznanemu prodajalcu za belo kobilo petdeset goldinarjev in jednoletno žrebe. Ali že istega dne opazil je Peter S., da je kobila naduhljiva; in v istini je živinče na naduhi že 27. julija 1880. sredi ceste poginilo. Ker v Kosesah neznanega prodajalca, ki je pri kupčiji trdil, da ondu stanuje, nikdo poznal ni, povpraševal je Peter S. drugod po njem in konečno ga je izvohal v osobi Matija G—a v Z. Ta pa je tajil, da je imel kaj opraviti s Petrom S., ter dejal večkrat: jaz vas ne poznam. Peter S. tožil je Matija G—a pred sodnijo v Postojini na priznanje neveljavnosti zamene. Pravda končala se je z rzsodbo od 9. marca 1881, št. 1109, v kateri se je Matiju G—u naložila naslednja prisega: Jaz prisežem Bogu vsegamogočnemu, vsegavedočemu čisto prisego, da — kolikor vem in se spominam — ni res, da sem jaz s tožnikom dne 5. julija 1880, na sejmu v Ljubljani menjavno pogodbo na ta način sklenil, da sem dal jaz njemu belo kobilo, on pa meni belo žrebe in petdeset goldinarjev, tako gotovo, kakor naj mi Bog pomaga!

To prisego je Matija G. sprejel, ter dne 2. avgusta 1881, k št. 7034 pred c. kr. okrajno sodnijo v Postojini tudi prisegel.

Preiskava je potem naslednjo manipulacijo odkrila. Izkazalo se je namreč, da je Matija G. z nekim Ivanom H. sklenil navidezno pogodbo, da mu namreč proda kobilo za 80 gld. Ivan H. prevzel je pri tem nalogo, da bode kobilo na sejmu prodal, ter prejeto kupno ceno izročil Matiju G. Le-ta pa se je zavezal, da bode plačal Ivanu H. primerno provizijo. Potem pa sta lovila po sejmu kupce; Ivan H. je prodajal, Matija G. mu je pa mešetaril. Konečno sta ujela Petra S—a, ter mu obesila kobilo. Po pričah se je potem